

Obecné zásady při haváriích

1.1 Obecné zásady

Při úniku závadných látek do terénu je nutné uniklý produkt urychleně zachytit a zneškodnit. V případě, že únik je velký, není zjištěn včas, nebo není-li možné zabránit jeho šíření, je nutné postupovat podle povahy ohrožení.

1.2 Základní zásady:

- odvrátit nebezpečí
- stanovit příčinu
- zjistit původce
- stanovit a nařídit realizaci opatření na odstranění příčin a následků havárie
- zabránit následným škodám, kontrolovat plnění opatření

1.3 Havárie na komunikaci

Odstranění vzniklých odpadů při asanaci úniků látek na komunikaci provádí vždy správce komunikace, pokud není stanoveno jinak, například na základě smlouvy s Hasičským záchranným sborem Libereckého kraje (dále jen „HZS LK“).

Drobné úniky ropných látek, popřípadě jiných cizorodých látek na komunikacích ve správě Krajské správy silnic Libereckého kraje (dále jen „KSS LK“) likviduje HZS LK na základě uzavřené dohody o spolupráci. Použitý sorpční materiál je ukládán na určeném místě jednotlivých cestmistrovství. Likvidaci zabezpečuje KSS LK. Havárie velkého rozsahu provádí na výzvu operačního střediska HZS LK taktéž KSSLK. Na místních komunikacích ve správě měst je likvidace řešena obdobně ve spolupráci s technickými službami. Pokud dojde k havárii na komunikaci, jejíž správce není připraven na odstranění odpadu, je odstranění zabezpečeno KSS LK .

1.4 Havárie na vodních tocích

Při haváriích na vodních tocích provádí záchranné a likvidační práce HZS LK.

Dojde-li k úniku ropných látek do toku, vodní nádrže nebo jiné vodní plochy, je nutné urychleně přehradit cestu plovoucí vrstvě nornou stěnou. Místo pro vybudování norné stěny se na toku volí v klidnějším úseku ve spolupráci s příslušným správcem toku. Norná stěna má svírat s osou toku úhel 45 – 65 stupňů, aby se docílilo soustředění produktu u jednoho břehu. Norná stěna má sahat 15 – 20 cm pod hladinu vody. Soustředěný produkt se sbírá ručně nebo čerpadly. Tenkou vrstvu lze odstranit posypem speciálních sorbentů a stažením škrálopu pomocí síťových lopat nebo použitím vlákných sorbentů a sorpčních tkanin. Zachycený zvodnělý produkt je třeba uložit na místo zabezpečené proti zpětnému úniku.

V případě likvidace znečištění povrchových vod mazutem, jehož větší část zejména při nižších teplotách neplave na hladině, ale ve shlucích se pohybuje u dna, zabezpečit jímání a čerpání produktu ze dna recipientu (vodního toku) dle daných podmínek.

Řízení prací při zneškodňování havárií přísluší vodoprávnímu úřadu, kterým v tomto případě je obec, obec s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) a újezdní úřady nebo kraj, opět v souladu se zákonem o vodách č 254/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Kraj činí opatření v případě, že mimořádná situace přesahuje území ORP. Odstranění vzniklého odpadu zabezpečí oprávněná osoba na náklady původce havárie. Pokud je původce neznámý, zabezpečí (objedná a zaplatí) odstranění ORP a úhradu nákladů uplatní u kraje (v souladu se statutem fondu ochrany vod).

Spolupráce orgánů a ostatních subjektů nezbavuje původce havárie povinnosti činit bezprostřední opatření k likvidaci havárie a hradit náklady vynaložené, aby škodě na životním prostředí bylo zabráněno, popřípadě aby byla omezena.

Při zneškodňování havárie je původce povinen spolupracovat s vodoprávním úřadem, HZS, Policií ČR (dále jen „PČR“) a správcem povodí.

Doporučené nakládání s odpady vzniklými při záchranných a likvidačních pracích po povodni

příloze [C-14-MT-P1](#)

Seznam ploch pro shromažďování povodňových odpadů

příloha [C-14-4](#)

Firmy provádějící vzorkování odpadů a akreditované laboratoře

příloha [C-14-5](#)

Přehled konkrétních druhů odpadů, které mohou jednotlivá zařízení přijímat, nelze vzhledem k jeho obsáhlosti do tabulky zahrnout. Podrobný přehled firem oprávněných k převzetí odpadů obsahující druhy odpadů, které jsou oprávněny tyto firmy převzít, je zveřejněn na internetové adrese <https://isoh.mzp.cz/RegistrZarizeni/Main/Mapa>

2 Rozdělení odpovědnosti za provedení odstranění odpadů

Původce odpadů je odpovědný za nakládání s odpady do doby jejich využití, odstranění nebo předání oprávněné osobě.

Pokud není znám původce a hrozí poškození zdraví nebo životního prostředí, uloží obecní úřad obce s rozšířenou působností provozovateli zařízení k odstraňování odpadů, pokud je to pro provozovatele technicky možné, povinnost odstranit odpad.

Orgány veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství

Veřejnou správu v oblasti odpadového hospodářství vykonávají

- a) Ministerstvo životního prostředí,
- b) Ministerstvo zdravotnictví,
- c) Ministerstvo zemědělství,
- d) Česká inspekce životního prostředí,
- e) Česká obchodní inspekce
- f) Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
- g) celní úřady,
- h) Policie České republiky
- i) orgány ochrany veřejného zdraví,
- j) krajské úřady,
- k) obecní úřady ORP
- l) obecní úřady a újezdní úřady.

2.1. Obecní úřad obce s rozšířenou působností

Hrozí-li poškození lidského zdraví nebo životního prostředí nebo již k němu došlo, může zajistit ochranu lidského zdraví a životního prostředí na náklady odpovědné osoby.

V mimořádných případech ukládá obecní úřad obce s rozšířenou působností, je-li to nezbytné z hlediska ochrany životního prostředí, a pokud je to pro provozovatele technicky možné, povinnost odstranit odpad. Náklady vzniklé tímto rozhodnutím hradí obecní úřad obce s rozšířenou působností, který rozhodnutí vydal; náhradu nákladů takto vynaložených je povinna obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností uhradit osoba, která je za tento odpad odpovědná podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů.

Odstranění radioaktivního odpadu řeší zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon), na který se nevztahuje zákon o odpadech.

Způsob odstranění či využití ostatních či nebezpečných odpadů musí být opět v souladu se zákonem o odpadech. Podrobný přehled oprávnění jednotlivých firem je veden na odboru životního prostředí a zemědělství krajského úřadu.

3 Stanovení dozoru při přepravě odpadů

3.1 Česká inspekce životního prostředí

V rámci přeshraniční přepravy odpadů je Česká inspekce životního prostředí (dále jen „Inspekce“) podle právních předpisů Evropských společenství upravujících dozor nad přepravou oprávněna provádět kontroly na místě vzniku odpadu, u oznamovatele a příjemce a na hraničních přechodech. Je oprávněna též provádět

kontrolu dokladů odpadů v rámci Evropského společenství, do něj a z něj a jejich kontrolu a podle zákona o odpadech, fyzickou kontrolu odpadů a odebírat a analyzovat vzorky.

Inspekce spolupracuje s OÚ, orgány ochrany veřejného zdraví, celními úřady, HZS, PČR a územními finančními orgány, popřípadě dalšími správními úřady, kraji a obcemi a poskytuje jim odbornou pomoc.

3.2 Celní úřady

Celní úřady kontrolují, zda přepravované zboží, které není vybaveno doklady požadovanými pro přepravu odpadů, není odpadem.

Celní úřady zboží nepropustí do navrženého režimu podle zvláštního právního předpisu, jestliže

- a) zboží, které není deklarováno jako odpad, je odpadem,
- b) zboží deklarované jako odpad není vybaveno doklady podle právních předpisů Evropských společenství upravujících dozor nad přepravou odpadů v rámci Evropského společenství, do něj a z něj a jejich kontrolu, podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, a prováděcích právních předpisů nebo odpad neodpovídá údajům uvedeným v těchto dokladech,
- c) vývoz zboží deklarovaneho jako odpad do států, které nejsou členskými státy Evropské unie, nebo dovoz tohoto zboží z těchto států je zakázán, nebo
- d) dovozem baterií nebo akumulátorů ze států, které nejsou členskými státy Evropské unie, je porušen zákaz uvedený v § 31 odst. 5 zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech ve znění pozdějších předpisů nebo není dodrženo označení baterií nebo akumulátorů podle § 31 odst. 2. zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech ve znění pozdějších předpisů.

Celní úřady si při kontrole podle předchozích odstavců mohou vyžádat odbornou pomoc inspekce. V případě pochybností, zda přepravované zboží není odpadem, požádá celní úřad o rozhodnutí krajský úřad místně příslušný místu provedení kontroly.

3.3 Ostatní dozor

HZS spolupracuje s PČR, zdravotnickou záchrannou službou, Českou inspekcí životního prostředí (kontrolní a sankční pravomoc, dozor nad asanací), Krajskou hygienickou stanicí, Krajskou veterinární správou, Státním úřadem pro jadernou bezpečnost.

4. Přehled souvisejících právních norem

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů), ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů

Aktualizace	3.1.2020	HZS LK - Čermín
Zdroj dat	26.12.2019	KÚ LK – Ing. Varečková